

Rätten till digital delaktighet för personer som använder AKK

Margret Buchholz

Leg arbetsterapeut, Specialist i arbetsterapi och överarbetsterapeut, Medicine doktor

Innehåll

- Rättigheter
- Digital kompetens
- Digitala klyftor
- Stödfunktioner och resurser

Vår digitala vardag

94% av befolkningen använder internet och nästan alla gör det dagligen

Under pandemiåren blev tillgång till internet allt viktigare på många samhällsarenor

(Internetstiftelsen 2022)

Vad behöver vi digital kommunikation till?

Relationer och sociala kontakter

Sociala medier – grupptillhörighet, identitet

Omvärldskoll, intressen, aktiviteter, sammanhang

Samhällsfunktioner - försäkringskassa, sjukvård, 1177, arbetsförmedling

Sköta ekonomi och ansvar kring kring sin person och sitt hushåll

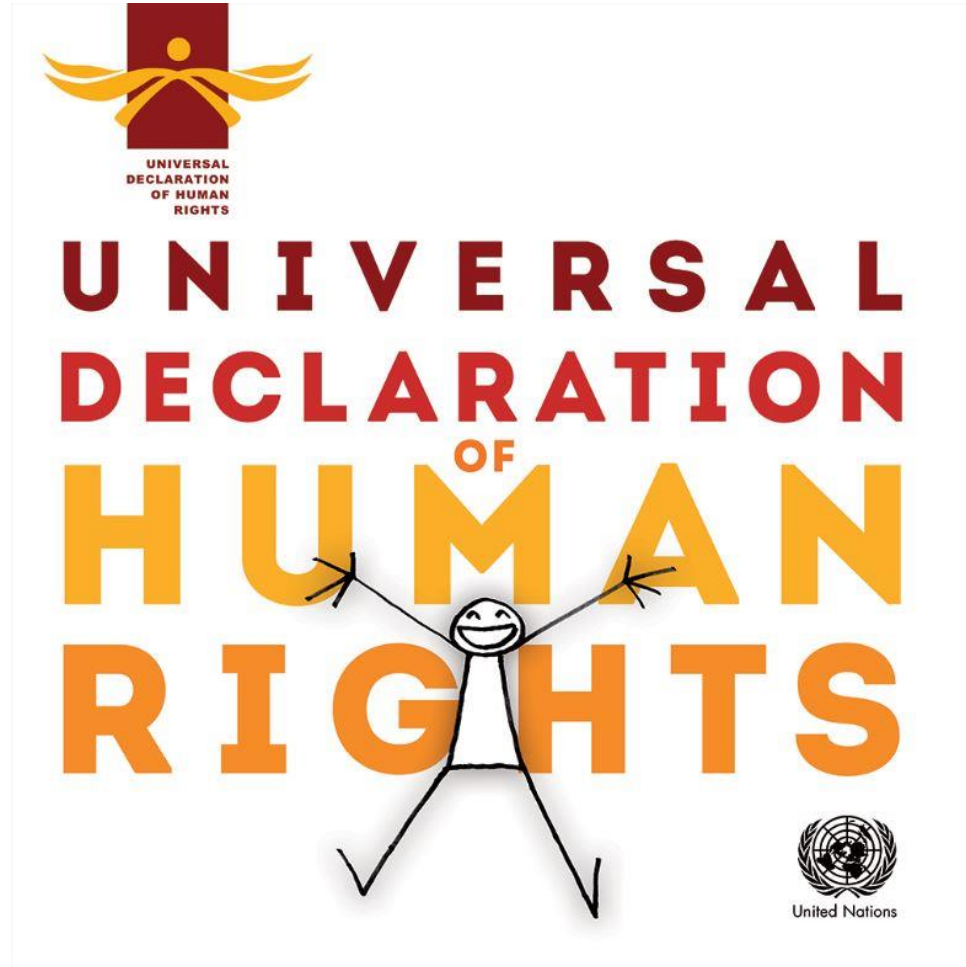
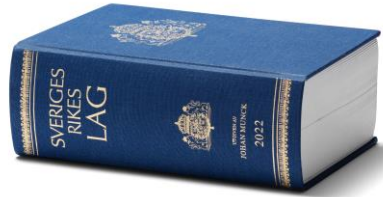
Boka aktiviteter

Underhållning

Utbildning och arbete

15 years of the CRPD

DISABILITY RIGHTS ARE HUMAN RIGHTS

#NothingAboutUsWithoutUs

<p>få samspela med andra</p>	<p>uttrycka värderingar och känslor</p>	<p>få använda mitt kommunikations-sätt hela tiden</p>	<p>få veta vad som händer omkring mig</p>	<p>bli lyssnad på och få svar även om svaret är nej</p>
<p>få möjlighet att välja</p>	<p>Rätten att kommunicera</p> <p>Jag har rätt att:</p>			<p>be om det jag vill ha</p>
<p>säga vad jag tycker</p>				<p>be om och få information</p>
<p>säga nej</p>				<p>bli pratad med, inte om</p>
<p>ha fungerande kommunikations-hjälpmiddel</p>	<p>vara i en kommunikativ miljö</p>	<p>delta i samtal med meningsfullt innehåll</p>	<p>få insatser för att stötta min kommunikation</p>	<p>bli tilltalad på ett respektfullt sätt</p>

United Nations

A/HRC/32/L.20

General Assembly

Distr.: Limited
27 June 2016

Original: English

FN har förtydligat att tillgång till internet är en mänsklig rättighet

Direktiv och lag

- EU-direktiv webbtillgänglighet
- Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service
- Nya tillgänglighetsdirektivet från 2025

Digital kompetens

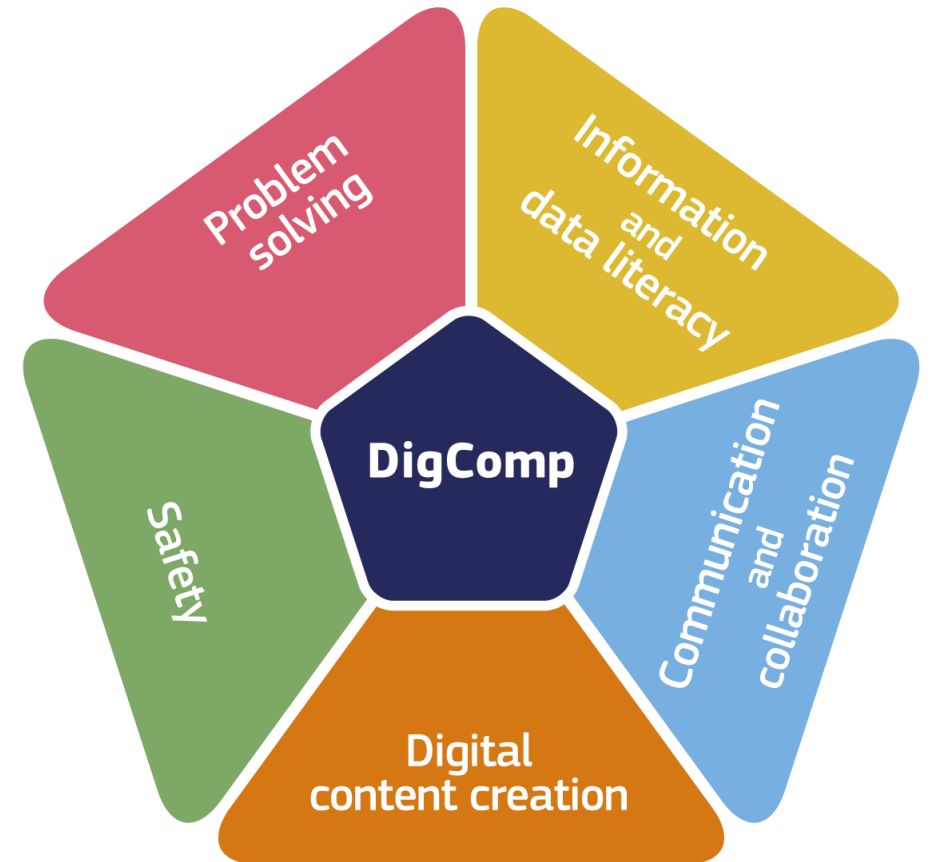
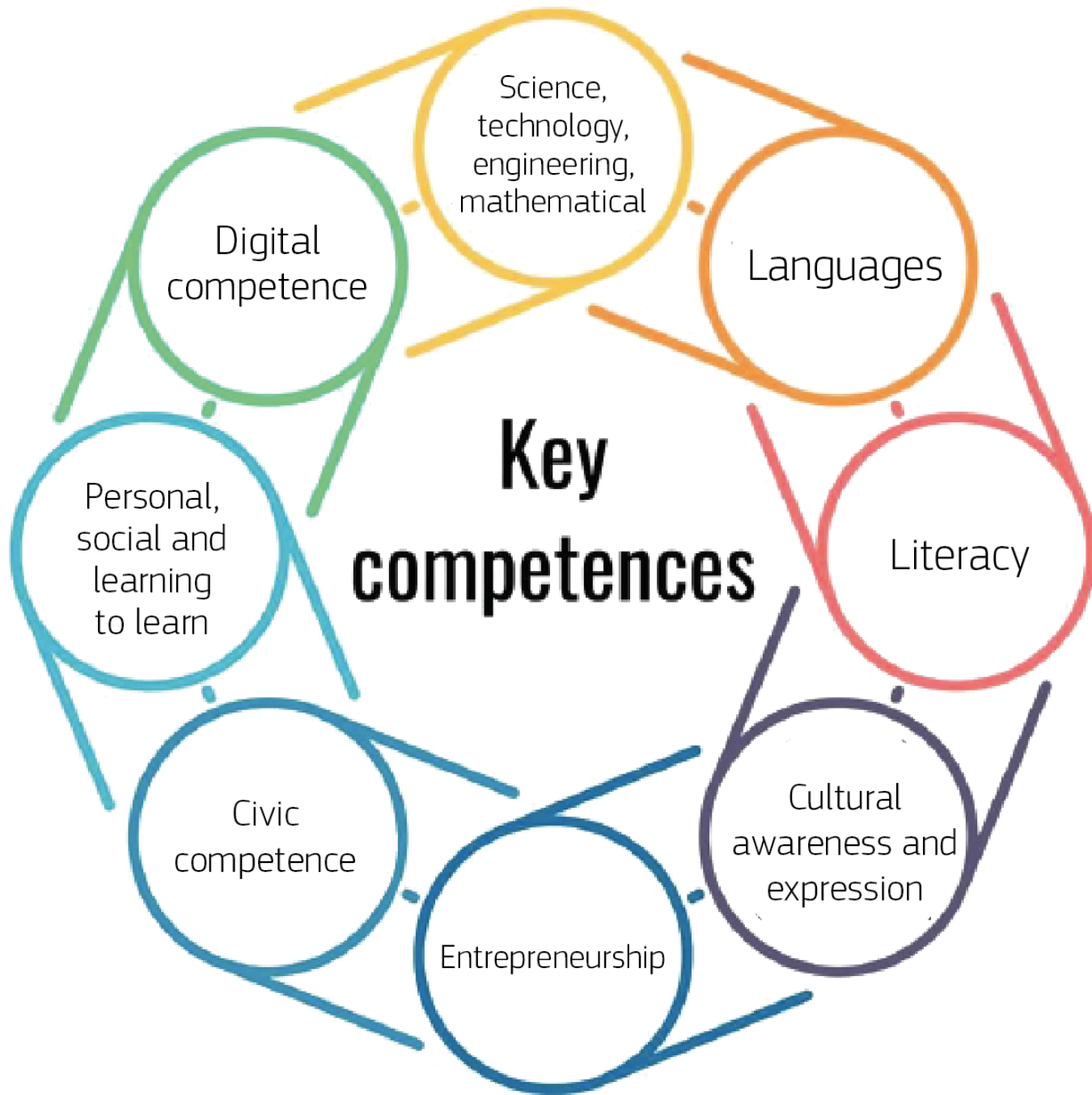

DigComp 2.2

The Digital Competence Framework for Citizens

With new examples of knowledge, skills and attitudes

Riina Vuorikari
Stefano Kluzer
Yves Punie

Har alla digital
delaktighet?

Begränsningar i tillgång till internet och digitala produkter på grund av ålder eller funktionsnedsättning

(Post- och telestyrelsen, Internetstiftelsen, Begripsam)

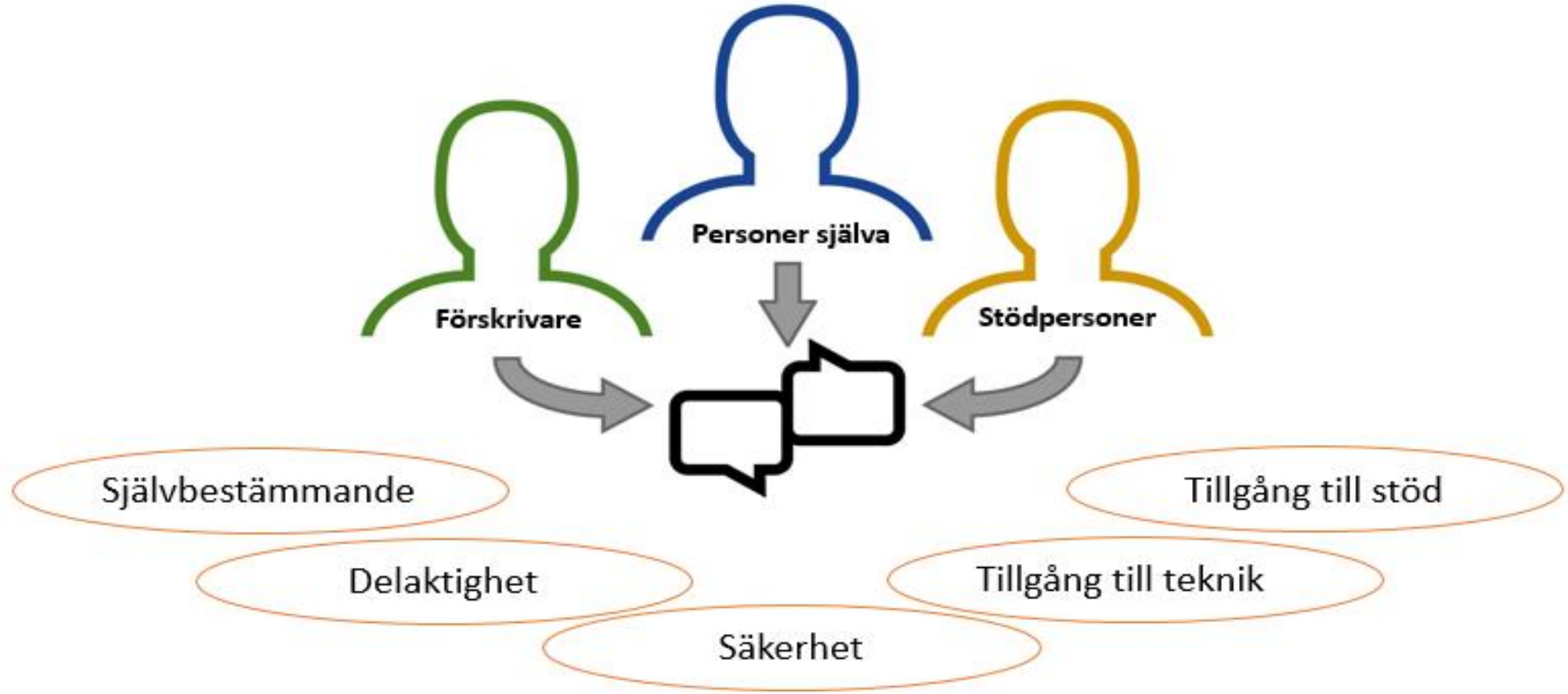
Begränsningarna leder till digitala klyftor

(Raghavendra et al 2015, van Dijk 2020)

Personer som använder AKK har stora begränsningar i sin digitala delaktighet

(Buchholz 2019)

Hur kan vi öka den digitala delaktigheten?

Många myndigheter och verksamheter jobbar för att främja digital delaktighet, till exempel:

- Myndigheten för digital tillgänglighet
 - Myndigheten för delaktighet
 - Post- och telestyrelsen
 - Internetstiftelsen
 - Myndigheten för tillgängliga medier
 - E-hälsomyndigheten
 - Funka
 - EU - DigComp framework
- <https://digin.nu/>
 - <https://www.mfd.se/>
 - <https://pts.se/>
 - <https://internetstiftelsen.se/>
 - <https://www.mtm.se/>
 - <https://www.ehalsomyndigheten.se>
 - <https://www.funka.com/>
 - https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcomp/digcomp-framework_en

På deras hemsidor finns mycket tips och utbildningsmaterial att ta del av!

Digitalhjälpen hos Post- och telestyrelsen

Tre vägar till hjälp

Tips på digitala tjänster

Umgås, beställa mat, betala räkningar och få hjälp med tekniken. Allt detta kan du göra digitalt. Här finns tips på tjänster och webbplatser som hjälper dig vidare.

[Tips på digitala tjänster](#)

Tips på kurser och inspiration

Här hittar du kurser, material och annat inspirerande innehåll som stärker din digitala kompetens, och hjälper dig att utforska dina möjligheter.

[Tips på kurser och inspiration](#)

Guider för digitala tjänster

Här finns vägledning, goda råd och steg-för-steg-guider som förklarar hur du använder några digitala tjänster som kan göra vardagen lite lättare.

[Guider för digitala tjänster](#)

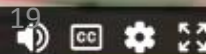
<https://pts.se/sv/digitalhjalpen/>

A woman with dark hair tied back, wearing a yellow cardigan over a red and white striped shirt, is sitting at a dining table. She is smiling and pointing her right index finger towards a smartphone held in her left hand. The phone screen displays the BankID logo, which consists of a stylized blue 'iD' and the text 'BankID' below it. The background shows a bright window with a white lace curtain and a table set with a floral tablecloth, a vase of orange flowers, and a white mug with a floral pattern.

Kom igång med BankID

<https://betalningshjalpen.se/content/betalningshjalpen/sw/homepage/guider/bankid.html>

01:13

Att larma på ett enklare sätt kan rädda liv

- Exakt position skickas direkt till SOS Alarmfunktionen om du ringer 112 från appen. Det kan vara bra om du har svårt att förklara var du är.
- Om man har svårt att prata kan man anmäla att man behöver kunna larma via sms
- <https://www.sosalarm.se/trygghet--sakerhet/112-appen/>

Anpassa tekniken

- Justera vardagsteknik
- Alternativa styrsätt

<https://www.vgregion.se/ov/dart/lar-om-kommunikationsstod/peka-valja-styra/>

Tack för att ni
lyssnade!

Frågor?

margret.buchholz@vgregion.se

Referenser

- Yttrandefrihet [2 kap 1 § regeringsformen \(1974:152\)](#) <https://lagen.nu/begrepp/Yttrandefrihet>
- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf>
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, <https://www.regeringen.se/contentassets/0b52fa83450445aebbf88827ec3eecb8/fns-konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionsnedsattning-ds-200823>
- Communication bill of rights, <https://www.asha.org/njc/communication-bill-of-rights/>
- EU Digital Competence Framework <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415>
- Egard, H., Hansson, K., & Wästerfors, D. (Eds.). (2021). Accessibility Denied. Understanding Inaccessibility and Everyday Resistance to Inclusion for Persons with Disabilities (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003120452>
- Avhandling Buchholz 2019 Let's stay in touch!
Remote communication for people with communicative and cognitive disabilities <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/57718>
- Föreläsning avhandling Buchholz 2019: <https://www.youtube.com/watch?v=hIVfBtb6eYk&feature=youtu.be>

Referenser

- Svenskarna och internet <https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2022/>
- Svenskarna med funktionsnedsättning och internet begripsam.se/forskning/internet
- Post- och telestyrelsen (2017) Undersökningen Svenskarna med funktionsnedsättning och internet (SMFOI 2017).
<https://www.pts.se/sv/dokument/rapporter/internet/2018/undersokningen-svenskarna-med-funktionsnedsattning-och-internet/>
- Van Dijk, J. (2020). The digital divide. John Wiley & Sons.
- Raghavendra et al (2015) Enhancing social participation
https://www.tandfonline.com/doi/full/10.3109/09638288.2015.1052578?casa_token=KzyOb5SUZvMAAAAA%3ADUbPs2PxSheymBao3mSLsVDr-nFW2gUf2wYICwH3AA-qf-47qvSvW4_tKCr8LQQNCrKKmSfBWxvjew

EU-direktiv om webbtillgänglighet: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/web-accessibility>

Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service: <https://www.digg.se/digital-tillganglighet/om-lagen>

Nya tillgänglighetsdirektivet:

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2021/05/sou-202144/>

<https://stm.fi/sv/tillganglighetsdirektivet>

<https://www.mfd.se/verktyg/lagar-och-regler-om-tillganglighet/eus-tillganglighetsdirektiv/>

Tillgänglighetsdirektivet – en överblick och en liten djupdykning om totalkonversation, realtidstext och nödkommunikation med Andreas Richter, PTS:

<https://youtu.be/IYttUj6LG9s>

Teckenspråk https://youtu.be/PXLRz-_8N0g